

Nr 91.

Av herr **Hedvall m. fl.**, *angående vissa anslag till befrämjande i allmänhet av slöjderna.*

Under en följd av år har riksdagen anvisat anslag till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena, idkare av hantverk och annan mindre industri (hantverkare) samt verkmästare och förmän inom industrien. Ifrågavarande anslag upptogs i 1922 års riksstat till respektive 75,000, 25,000 och 20,000 kronor eller sammanlagt 120,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisades icke några belopp för ifrågavarande ändamål.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 september 1922 har kommerskollegium hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1923—1924 upptaga reservationsanslagen till reseunderstöd åt arbetare, hantverkare och verkmästare till respektive 10,000, 15,000 och 10,000 kronor eller sammanlagt 35,000 kronor.

Det är givetvis den tryckta statsfinansiella ställningen, som hindrat kommerskollegium från att — ehuru intet anslag anvisats för 1923 års första halvår — för budgetåret 1923—1924 begära så väsentligt lägre belopp än för 1922. Obetydligheten av de begärda anslagen framstår så mycket klarare, om man beaktar, att dessa anslag, jämte förefintliga besparingar, avsetts för fyllande utav behovet av reseunderstöd under hela 1923 och halva 1924.

Till stöd för sin framställning framhåller kollegium, att det för närmaste framtid vore av stor vikt för industriens och hantverkets utöfvare samt övriga därinom sysselsatta personer, att de i största möjliga utsträckning bereddades tillfälle att på ort och ställe studera de nya uppfinningar och arbetsmetoder samt organisatoriska anordningar, som i

utlandet utnyttjats under och efter världskriget, särskilt för att nedbringa produktionskostnaderna. Vid bedömning av frågan borde även särskild hänsyn tagas, dels till den stora vikten för vår industri att under nu rådande skarpa tävlan mellan olika länders industriella produktion kunna följa med och hålla sig på höjden av den tekniska utvecklingen, dels till de ökade tillfällena, som rådande relativt minskade verksamhet inom den inhemska industrien beredde många inom den samma anställda att ägna tid åt studier i utbildningssyfte utom eller inom landet.

Beträffande studier inom landet — anför kollegium vidare — vore reseunderstöden, främst understöden åt hantverkare och verkmästare, av en mycket stor betydelse för hantverksinstitutets och andra institutioners särskilt under nuvarande tider synnerligen betydelsefulla kurser, vilkas hållande till stor del torde vara beroende av att deltagarna kunde beredas hjälp i form av reseunderstöd till bestridande av kostnaderna för deltagandet.

Trots de talande skäl kollegium anfört, har chefen för handelsdepartementet ej ansett sig kunna tillstyrka framställningen, på grund varav ifrågavarande anslag i årets statsverksproposition, 10 huvudtiteln, upptagits utan angivna belopp.

I slutet av 1922 inkom styrelsen för »Jubileumsutställningen i Göteborg 1923» till Kungl. Maj:t med framställning, att Kungl. Maj:t måtte *dels* föreslå 1923 års riksdag att såsom understöd för studieresor till utställningen anvisa en summa av 200,000 kronor, *dels ock* medgiva studieresande, som kunde bli hugnade med understöd för besök på utställningen, att färdas på s. k. truppbiljett vid resan från hemorten till utställningen och åter. Utställningsstyrelsen har påvisat, hurusom för enahanda ändamål beviljades statsunderstöd till 1897 års allmänna konst- och industriutställning i Stockholm med 56,000 kronor och till Baltiska utställningen i Malmö år 1914 med 90,000 kronor.

Det torde vara överflödigt att här närmare utveckla det betydande inflytande på arbetsskicklighetens höjande samt viljan hos industriens och hantverkets arbetare och utövare att söka åstadkomma bästa möjliga arbetsresultat, som ett studiebesök på landets hittills största utställning bör kunna utöva.

Utställningsstyrelsens framställning har remitterats till kommerskollegium, som i sin tur inhämtat yttranden från järnvägsstyrelsen och

åtskilliga organisationer, bland dem landssekreteriatet. Järnvägsstyrelsen har förklarat sig ej kunna medgiva någon särskild lindring i befordringsavgifterna. Landssekreteriatet har för sin del förklarat sig anse det riktigt, att staten ställde tillräckliga medel till förfogande.

Av de skäl, som ovan anförts, vore det mycket beklagligt, om något anslag till ifrågavarande reseunderstöd ej kunde anvisas för budgetåret 1923—1924, helst som något dylikt anslag ej heller blivit anvisat för innevarande års första halvår. Många möjligheter till förkovran inom olika yrkesgrupper skulle därigenom gå förlorade. Mången arbetslös skulle genom ett reseunderstöd kunna beredas möjlighet att till eget och landets gagn använda den sysslolösa tiden.

Såsom av årets statsverksproposition framgår, finnas visserligen å anslagen i fråga vissa besparingar, men äro dessa givetvis alldeles otillräckliga för att ens nödortfött fylla de normala behoven under ett och ett halvt år, än mera under innevarande år till följd av de extraordinära studietillfällen, som årets jubileumsutställning i Göteborg kan bjuda.

Åberopande vad vi sålunda anført, hemställa vi,

att riksdagen måtte i riksstaten för budgetåret 1923—1924 upptaga de under anslagstiteln »Be-främjande i allmänhet av slöjderna» ingående reservationsanslagen, nämligen:

reservationsanslaget till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena med kr. 20,000;

reservationsanslaget till reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri med kr. 15,000;

samt reservationsanslaget till reseunderstöd åt verk-mästare och förmän inom industrien med kr. 10,000; eller tillhopa 45,000 kronor.

Stockholm den 22 januari 1923.

Julius Hedvall.

Algot Sjöström.

C. W. O. Höglund.

S. E. Ljungkvist.